

Pedagogisch beleidsplan

Verlengde schooldag IKC de Buitenkans

Onderdeel van de Buitenkans bv.

Een kind heeft honderd talen

honderd gedachten

honderd manieren van denken

van spelen van spreken

Honderd, altijd weer honderd

manieren van luisteren

verwonderen en liefhebben

Honderd vreugden

Om te zingen

en te begrijpen

Honderd werelden om te ontdekken

Honderd werelden om te verzinnen

Honderd werelden om te dromen

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	2
2. Contactgegevens.....	2
3. Pedagogische Visie.....	3
4. Onze kernwaarden.....	15
5. De pedagogische doelen in de praktijk.....	17
6. Een dag op de buitenkans.....	23
7. Team.....	31

1. INLEIDING

Voor je ligt het pedagogisch beleidsplan van de verlengde schooldag behorende bij ABN Basisschool de Buitenkans. De verlengde schooldag is onderdeel van IKC de Buitenkans. IKC de Buitenkans is gevestigd in Basisschool de Buitenkans. Binnen Basisschool de Buitenkans gaan we uit van een totaal en volledig geïntegreerde samenwerking tussen school en IKC de Buitenkans. Vanwege de integratie van de VS en school spreken we over een verlengde schooldag (VS) in plaats van buitenschoolse opvang.

Het pedagogisch beleidsplan geeft aan welke uitgangspunten en werkwijzen binnen de VS worden gehanteerd. Het plan beschrijft welke visie de VS heeft op de ontwikkeling en opvoeding van kinderen en hoe deze visie op onze VS in praktijk wordt gebracht. Daarnaast wordt in het beleidsplan aan de hand van de pedagogische doelen beschreven hoe we omgaan met de emotionele veiligheid van de kinderen, het ontwikkelen van persoonlijke- en sociale competenties en het eigen maken van normen en waarden. Ook wordt er in dit beleidsplan informatie over procedures en werkwijzen van organisatorische aard die binnen de VS worden gehanteerd.

We gaan uit van een totaal en volledig geïntegreerde samenwerking tussen school en IKC de Buitenkans. Voor kinderen betekent dit een zo eenduidig mogelijke pedagogische omgeving en altijd bekende begeleiders en vrienden om zich heen. Voor ouders betekent dit één plek en aanspreekpunt voor hun kinderen.

Dit plan zou integraal gelezen moeten worden met zowel het schoolplan als de informatiegids voor ouders.

Jaarlijks wordt het pedagogisch beleid in afstemming met de oudercommissie geëvalueerd en waar nodig aangepast.

2. CONTACTGEGEVENS

IKC de Buitenkans
Fluessen 8
8446 MD Heerenveen
0513-745151
www.debuitenkans.fr

Administratie   0513 – 745151
administratie@ikcdebuitenkans.nl

3. PEDAGOGISCHE VISIE

Onze missie

De Buitenkans is opgezet vanuit de gedachte dat een kinderdagverblijf en VS meer moet zijn dan opvang alleen. Een plek van en voor kinderen, waar kinderen zich thuis voelen, vriendjes kunnen maken en ontdekken wie ze zijn en wat ze kunnen. Vanuit dit oogpunt is tevens de Basisschool de Buitenkans opgericht zodat er een doorgaande lijn is van 0-12 jaar. Dat kinderen ook tijdens hun basisschooltijd mogen experimenteren en hierdoor eigenaar kunnen zijn van hun eigen leerproces.

Onze visie

Wij laten ons inspireren door de pedagogiek van Reggio Emilia. Wij zien het begeleiden van kinderen in hun ontwikkeling niet als voorbereiding op het leven, maar als het leven zelf. Wij zijn ervan overtuigd dat een positief en krachtig kindbeeld bijdraagt tot het grootbrengen van positieve, krachtige mensen. Daardoor leren we de kinderen om onderzoekend te zijn en alles om zich heen te bekijken vanuit verschillende perspectieven. Dit alles draagt bij aan de ontwikkeling van de sociale vaardigheden en alle ontwikkelingsgebieden. De begeleiders van de Buitenkans observeren en documenteren dagelijks om de processen die spelen vast te leggen en zichtbaar te maken aan de kinderen en hun omgeving.

Bij het opvoeden van kinderen speelt het omgaan met verschillende normen en waarden een grote rol. Een kind zal leren dat niet alles kan en mag. We dragen bij aan het grootbrengen van verantwoordelijke volwassenen die evenwichtig in het leven staan en op een goede manier met zichzelf, de ander en hun omgeving om kunnen gaan. Een kind leert bij ons dat het eigen normen en waarden heeft en dat een ander dat ook heeft. Hierop volgt dat een kind leert dat de samenleving bestaat uit verschillende culturen en dat dit samengaat met verschillende groepsprocessen, waarbij het voor een individu belangrijk is om te leren omgaan met zijn eigen ideeën en die van de ander. Wij streven ernaar dat onze kinderen elk levend wezen met het nodige respect behandelt. Om dit te bereiken bieden wij een omgeving waarin een kind kan leren omgaan met anderen. Een omgeving waarin een kind kan ontdekken waar mogelijkheden en grenzen zijn.

Onze VS biedt hoogstaande opvang vanuit een heldere visie op kinderopvang in combinatie met onderwijs.

De herkomst van de pedagogiek van Reggio Emilia

De pedagogiek van Reggio Emilia is afkomstig uit Italië. Reggio Emilia is een klein plaatsje in de streek Emilia Romagna in het noorden van Italië. De streek Emilia Romagna was een communistisch bolwerk. Tijdens de oogst vingen ouders elkaars kinderen op. Na de tweede wereldoorlog en de overheersing van het fascisme wilden de volwassenen dat de geschiedenis zich niet zou herhalen. Daarom kraakten een groep ouders een pand om daarin een school voor hun jonge kinderen te stichten, onafhankelijk van de kerk. De opbouw van de maatschappij moest beginnen bij het onderwijs aan kinderen.

Het moest een school worden die hun kinderen zou leren om zelf kritisch na te denken.

De oorlog had immers laten zien wat er gebeurt als je kinderen enkel opvoedt om te gehoorzamen. Loris Malaguzzi, een leerkracht uit de buurt, werd gevraagd om mee te denken en ontwikkelen. Hij verdiepte zich in vele pedagogische visies, maar vond geen visie die helemaal aansloot op het onderwijs aan het jonge kind. Geïnspireerd door verschillende visies, zijn eigen ideeën en de praktijk ontwikkelde hij een eigen pedagogiek, de pedagogiek van Reggio Emilia.

De pedagogiek van Reggio Emilia

De pedagogiek van Reggio Emilia is een praktijkpedagogiek. Dit betekent dat de visie bestaat uit verschillende hoofdlijnen die vastliggen:

- Het competente kind;
- De honderd talen;
- De drie pedagogen.

De uiteindelijke manier van werken is afhankelijk van de invulling van deze hoofdlijnen. Het is belangrijk dat de invulling toegespitst wordt op de werkelijke situatie. We hebben namelijk naast deze hoofdlijnen ook altijd te maken met cultuur, normen en waarden, de omgeving, interesses van kinderen en de begeleiders die het uitvoeren. Daarnaast hebben we te maken met de overheid die eisen stelt aan de opvang en onderwijs aan kinderen.

De visie beschrijft daarom geen praktische richtlijnen die overgenomen kunnen worden. Het is een kapstok die uitgewerkt kan worden tot een eigen manier van werken. Er kunnen individuele verschillen zijn in handelen, als ze maar corresponderen met de hoofdlijnen en met het hieronder beschreven pedagogisch beleid.

De uitvoering in de praktijk wordt vormgegeven door de visie, ideeën en praktijkervaring die blijvend in ontwikkeling is. Sinds de start van Kindercentrum de Buitenkans in 2005, is het team van begeleiders continu bezig met het evalueren, bijschaven en verdiepen van de werkwijze. Zo ook sinds de start van Basisschool de Buitenkans in 2016, met daaraan gekoppeld de VS. Dit zorgt ervoor dat de visie actueel blijft passen bij de situatie en de individuen met wie we op dat moment te maken hebben.

Hieronder wordt per hoofdlijn weergegeven wat de visie is en hoe de manier van werken van de Buitenkans wordt ingevuld.

De hoofdlijnen van de Pedagogiek van Reggio Emilia

In dit hoofdstuk wordt het competente kind, de honderd talen en de drie pedagogen beschreven. Alle schuin geschreven tekst is een theoretische weergave vanuit het boek; de honderd talen van kinderen, de Reggio- Emilia- benadering bij educatie van jonge kinderen, onder redactie van Carolyn Edwards, Lella Gandini & George Forman.

Het competente kind

De pedagogiek van Reggio Emilia gaat ervan uit dat ieder kind competent is. Elk kind heeft alles in huis om zichzelf en de wereld te ontdekken. Dit betekent niet dat het kind alles al kan, maar dat het alle instrumenten in huis heeft om op zijn eigen wijze, de wereld te leren kennen. Kinderen zijn nieuwsgierig, willen graag leren en zich ontwikkelen, een kind wil niet onderwezen worden, maar wil uitgedaagd worden om tot leren te komen. Ieder kind is uniek en onderdeel van de maatschappij.

Bovenstaande hoofdlijn geeft ons een kindbeeld waarbij we kijken naar ieder kind. Ieder kind is op zijn eigen manier competent en heeft eigen interesses.

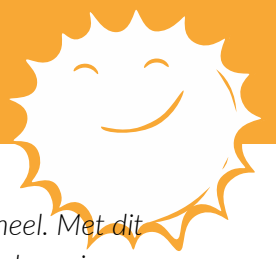

Kinderen begeleiden in hun competentie doen we op verschillende manieren. Er wordt naar het kind benoemd en in de documentatie zichtbaar gemaakt wat een kind al kan. Er wordt gestimuleerd wat het kind zelf kan, mag het zelf doen. Bijvoorbeeld zelf eten klaarmaken, tafels dekken, zichzelf aankleden en hierin de juiste keuzes maken, zelf speelgoed of ander materiaal kunnen pakken en weer opruimen. Kinderen worden gestimuleerd om elkaar te helpen en elkaar om hulp te vragen.

De omgeving is zo ingericht dat de kinderen bij de materialen kunnen waarvan de begeleiders vinden dat ze die zelfstandig mogen gebruiken. Andere materialen zijn wel zichtbaar en kunnen gekozen worden onder begeleiding.

Kinderen hebben veel vragen waar ze antwoorden op zoeken. Ze zijn continu aan het leren, ontdekken en ontwikkelen. We laten ons leiden door wat de kinderen willen leren vanuit hun interesses en betrokkenheid. We vinden het belangrijk om de kinderen de ruimte te geven om te leren. De materialen en activiteiten die worden aangeboden, stimuleren onderzoek en het aanleren van vaardigheden. Kinderen leren door ervaringen op te doen. Er is ruimte om te experimenteren en zelf onderzoek te doen. Kinderen kunnen kiezen uit het aanbod van activiteiten en mogen op hun eigen wijze de activiteit uitvoeren. De begeleider volgt het kind en kan iets toevoegen om het kind uit te dagen om tot leren te komen. Het is een individueel leerproces, het eindresultaat van de activiteit ligt niet vast. Tijdens een activiteit kan bewust een kader gesteld worden, om kinderen uit te dagen binnen de zone van naaste ontwikkeling.

Wanneer een kind zich niet competent voelt of een laag welbevinden heeft, is het de taak van de volwassenen en kinderen om hem heen hem hierbij te begeleiden en eventueel te sturen waar nodig is. Als één kind bijvoorbeeld niet wil buitenspelen, maar de rest van de groep is wel buiten. Dan is het een probleem van de hele groep. Er wordt samen met de kinderen naar een oplossing gezocht. Op deze manier leren de kinderen rekening houden met elkaars wensen en behoeften.

De honderd talen

Het gedicht 'de honderd talen' van Loriz Malaguzzi is een vertaling vanuit het Italiaanse origineel. Met dit gedicht wilde hij een boodschap overbrengen. Hij wilde laten zien dat het van belang is de kinderen in aanraking te laten komen met een grote diversiteit aan mogelijkheden. Het doel is het bewaren en versterken van de 100 talen van een kind.

*nvece il cento c'è
Il bambino
è fatto di cento.
Il bambino ha
cento lingue
cento mani
cento pensieri
cento modi di pensare
di giocare e di parlare
cento sempre cento
modi di ascoltare
di stupire di amare
cento allegrie
per cantare e capire
cento mondi
da scoprire
cento mondi
da inventare
cento mondi
da sognare.
Il bambino ha
cento lingue
(e poi cento cento cento)
ma gliene rubano novantanove.
Gli dicono:
di pensare senza mani
di fare senza testa
di ascoltare e di non parlare
di capire senza allegrie
di amare e di stupirsi
solo a Pasqua e a Natale.
Gli dicono:
di scoprire il mondo che già c'è
e di cento
gliene rubano novantanove.
Gli dicono:
che il gioco e il lavoro
la realtà e la fantasia
la scienza e l'immaginazione
il cielo e la terra
la ragione e il sogno
sono cose
che non stanno insieme.
Gli dicono insomma
che il cento non c'è.
Il bambino dice:
invece il cento c'è.*

Loriz Malaguzzi)

*The child
is made of one hundred.
The child has
a hundred languages
a hundred hands
a hundred thoughts
a hundred ways of thinking
of playing, of speaking.
A hundred always a hundred
ways of listening
of marveling, of loving
a hundred joys
for singing and understanding
a hundred worlds
to discover
a hundred worlds
to invent
a hundred worlds
to dream.
The child has
a hundred languages
(and a hundred hundred hundred
more)
but they steal ninety-nine.
The school and the culture
separate the head from the body.
They tell the child:
to think without hands
to do without head
to listen and not to speak
to understand without joy
to love and to marvel
only at Easter and at Christmas.
They tell the child:
to discover the world already there
and of the hundred
they steal ninety-nine.
They tell the child:
that work and play
reality and fantasy
science and imagination
sky and earth
reason and dream
are things
that do not belong together.
And thus they tell the child
that the hundred is not there.
The child says:
No way. The hundred is there.*

(Loris Malaguzzi)

Vertaald door Lella Gandini

*Een kind heeft honderd talen
honderd gedachten
honderd manieren van denken
van spelen, van spreken
Honderd, altijd weer honderd
manieren van luisteren
verwonderen en liefhebben
Honderd vreugden
om te zingen
en te begrijpen
Honderd werelden
om te ontdekken
Honderd werelden
om te verzinnen
Honderd werelden
om te dromen
Een kind heeft honderd talen
(en nog eens honderd meer)
Maar ze pakken er
negenennegentig af
De school en de samenleving
scheiden het hoofd
van het lichaam
Zij zeggen tegen het kind
dat hij zonder handelen moeten
denken
en zonder hoofd
moet handelen
moet luisteren en niet praten
moet begrijpen zonder vreugde
Ze zeggen tegen het kind:
ik geef je de al ontdekte wereld
en van de honderd
pakken ze er
negenennegentig af
Ze zeggen tegen het kind
dat werk en spel
realiteit en fantasie
wetenschap en verbeelding
hemel en aarde
verstand en droom
dingen zijn
die niet bij elkaar horen*

*En dus vertellen ze het kind
dat de honderd er niet is
Het kind zegt
zeker: de honderd is er wel!*

(Loris Malaguzzi)

Vertaald door Matteo Merbach

Hierboven hebben we drie versies van het gedicht 'de honderd talen' naast elkaar gezet. Het originele gedicht is geschreven in het Italiaans. Dit laat zien, hoe een gedicht door interpretatie, woordkeuze en achtergrond van cultuur verschilt. Het gaat hier opnieuw om de hoofdlijn van de boodschap van Loriz Malaguzzi. Welke in de vertaling naar handelen kan verschillen.

Onze vertaling van het gedicht is: Kinderen leren en ontwikkelen zich in interactie met de omgeving. Wanneer je geboren wordt, beschik je direct over veel communicatiemogelijkheden om met de omgeving te kunnen communiceren. Het is belangrijk dat kinderen de mogelijkheid krijgen om deze 'talen' te kunnen uiten.

Het is voor de volwassenen van belang goed naar de kinderen te kijken en luisteren om erachter te komen welke signalen het kind laat zien. Het zien hoe het kind nog puur en blanco naar de wereld kijkt. De volwassene biedt waar nodig één van de honderd talen aan het kind aan, om erachter te komen wat het kind ervaart, wil zeggen of ontdekken.

Binnen De Buitenkans gaan we ervan uit dat iedereen, honderd verschillende manieren heeft om te laten zien wat hij wil. Verschillen worden als rijkdom gezien. Het is aan ons om naar de kinderen te luisteren in honderd talen. Alleen door te kijken naar een kind kunnen we hem leren kennen en zo begeleiden in zijn ontwikkeling.

Naast het kijken en luisteren naar de honderd talen die het kind heeft om te laten zien wie hij is en wat hij kan, zien wij het als een uitdaging om het kind met zo veel mogelijk talen in aanraking te brengen. Dat wil zeggen dat wij er naar streven het kind te omringen met honderd verschillende soorten geluiden, manieren van bewegen, verschillende materialen om te onderzoeken, manieren van kijken naar de omgeving, uitingsvormen etc.

Tijdens de VS bieden we de kinderen in het aanbod verschillende manieren van werken, spelen, het aanleren en toepassen van vaardigheden en diversiteit aan onderzoek aan. Hierdoor kunnen de kinderen zelf keuzes maken welke voorkeuren ze hebben en welke 'talen' ze interessant vinden en willen onderzoeken. Onze focus ligt erop dat kinderen de juiste vaardigheden bezitten om op hun eigen niveau te kunnen functioneren. Leren gebeurt bij kinderen vooral door te doen en te ervaren. Daarom is het belangrijk dat kinderen interessante materialen aangereikt krijgen waarmee ze zelf kunnen experimenteren. Door te experimenteren en onderzoeken kunnen de kinderen zelf ervaren hoe dingen in elkaar zitten.

Kinderen nemen waar, denken, bewegen en construeren een beeld van zichzelf, anderen en hun omgeving. Alle 'talen' mogen er zijn, zijn gelijkwaardig en belangrijk.

De drie Pedagogen

De drie pedagogen zijn de factoren waar kinderen van leren. We gaan ervan uit dat kinderen leren van elkaar, de omgeving en de volwassene als begeleider. Iedere volwassene binnen de school, noemen we begeleider. Door het werk van de kinderen door middel van documenteren zichtbaar te maken, stimuleer je in het onderwerp verschillende interpretaties, dialogen, confrontaties en begrip.

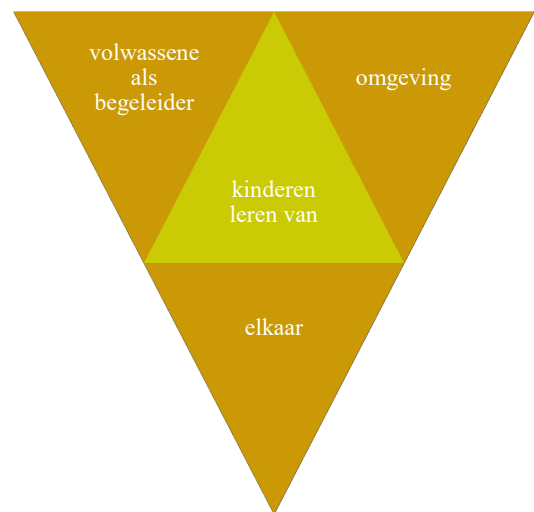
Hieronder staat beschreven vanuit het boek; de honderd talen van kinderen. De Reggio Emilia benadering bij educatie van jonge kinderen onder redactie van Carolyn Edwards, Lella Gandini & George Forman.

1. Kinderen leren van elkaar.

Kinderen bouwen gezamenlijk, in interactie met elkaar aan kennis, interpretaties, theorieën van de werkelijkheid. Door uitwisselingen met elkaar ontstaan er nieuwe ideeën en betekenissen en krijgen de 100 talen vorm. Kinderen leren van elkaar en nemen elkaars ideeën meningsverschillen en imitaties over (Mallaguzi).

2. De volwassenen als begeleider

Wanneer het kind op het punt staat iets te zien wat een volwassene al ziet, dan mag de volwassene zijn ideeën en kennis ter beschikking van het kind stellen. Kinderen bezitten al vaardigheden en bereidheid om te willen leren. De basis van leren is betekenis geven aan dingen. De volwassene mag op een indirecte manier stimuleren om de kinderen te laten begrijpen hoe de wereld in elkaar zit.

Dit kan de volwassenen doen door op de juiste momenten in gesprek te gaan met de kinderen om betekenis en interpretatie te geven aan het gespreksonderwerp. Ook kan de volwassenen specifieke activiteiten inzetten om uit te dagen tot leren.

Naast het begeleiden is het de taak van de begeleiders om de gebeurtenissen of ontwikkelingen te documenteren. Door te documenteren kunnen zowel de kinderen als de volwassenen het leermoment of de ontwikkeling terugkijken en analyseren.

3. Leren van de omgeving

De ruimte is op vele manieren een afspiegeling van de cultuur van de mensen die de ruimte scheppen. De wanden spreken en documenteren, ze worden gebruikt als ruimtes voor tijdelijke en permanente tentoonstellingen van de dingen die de kinderen en volwassenen in het leven hebben geroepen.

De ruimte wordt zo ingericht dat er een stimulerend en interessant centrum van activiteiten ontstaat wat kinderen hun interesse heeft of opwekt. Zo kunnen ze met elkaar op onderzoek.

Een omgeving is een levend, veranderlijk organisme. Ook de manier waarop tijd

gestructureerd wordt en de houding en sociale vaardigheden tijdens vaste momenten binnen het dagritme, maken hier deel van uit. Het bepaalt wat wij voelen, denken en hoe wij ons gedragen. Het is van enorme invloed op onze kwaliteit van leven.

De omgeving van het kind met inbegrip van de ruimte, de materialen en de projecten stimuleren de interactie en communicatie van de kinderen. Wat ervoor kan zorgen dat de kinderen op kunnen groeien in een cultuur die in overeenstemming is met de hoofdlijnen van de visie van Reggio Emilia.

Drie pedagogen in de praktijk van VS de Buitenkans

Wij gaan ervan uit dat kinderen het meest leren van de ervaringen die ze opdoen met betrekking tot zichzelf en anderen. Kinderen kunnen ontzettend veel van elkaar leren, doordat ze naar elkaar kijken, overeenkomsten en verschillen zien, naar elkaar luisteren, elkaar stimuleren en motiveren. Onbewust en bewust voeden kinderen elkaar op.

De volwassene als begeleider bewaakt de kaders van normen, waarden en omgaan met elkaar en creëert eventueel nieuwe omgangs- en gespreksvormen. De Reggio-benadering is een 'pedagogiek van het luisteren', in plaats van een 'pedagogiek van het vertellen'. Pedagogiek van het luisteren houdt in dat de begeleider de kinderen volgt door goed naar hen te kijken en te luisteren. De begeleider observeert de kinderen en legt tegelijkertijd vast wat ze ziet en hoort, dat wordt gebundeld en geanalyseerd. Het gaat niet alleen om foto's of filmpjes maken, maar ook om pedagogische documentatie. Dat zijn de foto's, het werk van de kinderen en notities van gesprekken en bepaalde gebeurtenissen. Er kan voor worden gekozen een documentatie in de ruimte zichtbaar te maken zodat andere kinderen ervan kunnen leren. De begeleiders werken dagelijks aan dagverslagen en individuele portfolio's, gekoppeld aan Spectrovita, ons kindvolgsysteem. Hierin worden de kinderen gevolgd in hun ontwikkeling.

Ook begeleiden we de kinderen in het "samen" leven in een samenleving. De begeleider heeft een terughoudende, observerende rol zodat kinderen een kans hebben om dingen op hun eigen manier te kunnen ontdekken en doen. Ze stimuleert de kinderen om zelf te doen wat ze zelf kunnen doen. De omgeving is zo ingericht dat de materialen die zonder begeleiding gebruikt kunnen worden, op kind hoogte klaarliggen. Wij zoeken de ruimte ook op door de drempel van binnen naar buiten zo laag mogelijk te houden en regelmatig met de kinderen op stap te gaan. Daarnaast begeleiden we de kinderen in interactie met zichzelf en anderen. Dit doen we door woorden te geven aan hun emoties en te stimuleren om zichzelf te kunnen uiten.

Daarnaast stimuleren we dat kinderen elkaar helpen, om hulp vragen en hun ideeën met elkaar te delen. Dagelijks worden workshops aangeboden waarin kinderen nieuwe materialen of vaardigheden ontdekken, of een activiteit aan de hand van een thema om de verdieping in te gaan. Dit kan voortkomen uit de schooldag, uit de kinderen of uit de observaties van begeleiders. De materialen en thema's die gebruikt worden sluiten aan bij de interesses en de ontwikkelingsgebieden van de kinderen, bij de seizoenen of bij wat er zich die schooldag of -week heeft afgespeeld.

Als derde leren kinderen van de omgeving waarin ze zich bevinden. Met omgeving

bedoelen we de geboden ruimtes, hoeken en materialen, die een eigen lerende en opvoedkundige betekenis hebben. Binnen de Buitenkans wordt veel aandacht besteed aan de omgeving. Om kinderen de wereld te laten ontdekken moet er wel iets te ontdekken zijn. Daarom hebben we de ruimtes bewust ingericht naar behoeften van kinderen.

Verder proberen wij onze ruimte zoveel mogelijk te versieren met allerlei kunstwerken, kindertekeningen en foto's van kinderen, zodat in een oogopslag te zien is wie er in deze ruimte leven en wat de kinderen bezighoudt. Om de omgeving voor de kinderen uitdagend te houden, kunnen regelmatig materialen veranderd, vervangen of ingewisseld worden. Hier betrekken we de kinderen bij, wij geven hun initiatieven de ruimte vorm te geven.

Onze visie op voeding

Op het gebied van voeding maken we bewuste keuzes die passend zijn bij alle kernwaarden. De eetmomenten gebruiken we naast een moment van samen zijn ook voor het ontwikkelen van zelfredzaamheid van de kinderen. Kinderen worden betrokken van het tafeldekken tot zelf je brood beleggen tot afruimen en opruimen. Kinderen hebben zelf een keuze in wat en hoeveel ze eten van de voeding die aangeboden wordt. De volwassene heeft hierin een begeleidende en observerende rol en speelt hier op in.

Voeding wordt gezien als één van de basiselementen om op te groeien. De begeleiders nemen de kinderen mee in het hele proces van ontstaan van voedsel. Het zorgen voor de moestuin en bereiden van verantwoord voedsel is hier een onderdeel van.

De aangeboden voeding is biologisch, vegetarisch en bevat geen toegevoegde suikers, verzadigde vetten, kunstmatige geur-, kleur-, smaak- en zoetstoffen en conserveringsmiddelen. Dit komt voort vanuit het respect voor jezelf en de omgeving. We vragen ouders om hierbij aan te sluiten, bij het meebrengen van voeding (denk aan het midzomer-/midwinterbuffet). Dit kan worden afgestemd met de begeleiders. Tijdens een bijzondere gelegenheid als geboorte, mag wel beschuit met muisjes worden aangeboden aangezien dit onderdeel is van onze cultuur in Nederland.

Bij het bereiden van voeding houden we ons aan de hygiëncode zoals beschreven in de hygiënerichtlijnen van het RIVM, om de kans dat iemand ziek wordt van voeding zo klein mogelijk te maken.

De Buitenkans heeft van de gemeente Heerenveen het Fairtrade certificaat mogen ontvangen.

Aanvullende visies bij onze werkwijze

We gaan er vanuit dat opvoeding en onderwijs invloed hebben op wie je bent en wie je gaat worden. De volgende visies helpen ons onze manier van werken theoretisch te onderbouwen en geven ons handvatten voor de vertaling van onze werkwijze in de praktijk. Deze visies leggen een basis voor ieder kind, om op een respectvolle manier met zichzelf, elkaar en hun omgeving om te gaan. Hiermee willen we bijdragen aan een mooie wereld en toekomst voor iedereen.

Onze manier van werken is naast de praktijkpedagogiek van Reggio Emilia, vormgegeven vanuit de volgende visies:

- Ervaringsgericht onderwijs;
- Behoeftespiramide van Maslow;
- Natuurlijk leren;
- Sociaal constructivisme;
- Meervoudige intelligenties.

Ervaringsgericht onderwijs; welbevinden, betrokkenheid & competenties

Onze begeleiders observeren continu het welbevinden, de betrokkenheid en competenties van de kinderen. Competenties komen voort uit het welbevinden en betrokkenheid. Wanneer een kind in ontwikkeling is, komt het tot leren. Competenties zijn vaardigheden, inzichten, behendigheid, ofwel het succes wat uit (leer)situaties behaald wordt. Deze drie criteria voor ontwikkeling komen uit het 'ervaringsgericht onderwijs'. Welbevinden en betrokkenheid zijn voor ons de uiting of aan de basisbehoeften (Maslow) voldaan is. Wanneer het welbevinden en de betrokkenheid van de kinderen hoog is, dan uit dat zich in:

Welbevinden	Betrokkenheid
Als kinderen: <ul style="list-style-type: none"> • zich thuis voelen, • spontaan zijn, • ontspannen en aanspreekbaar zijn, • zelfvertrouwen tonen, • vitaliteit uitstralen, • in verbinding met zichzelf zijn • kunnen genieten,	Als kinderen: <ul style="list-style-type: none"> • geconcentreerd zijn, • geïnteresseerd zijn, • gemotiveerd zijn, • gefascineerd zijn, • mentaal actief zijn, • genieten van exploreren, • grens van mogelijkheden opzoeken.

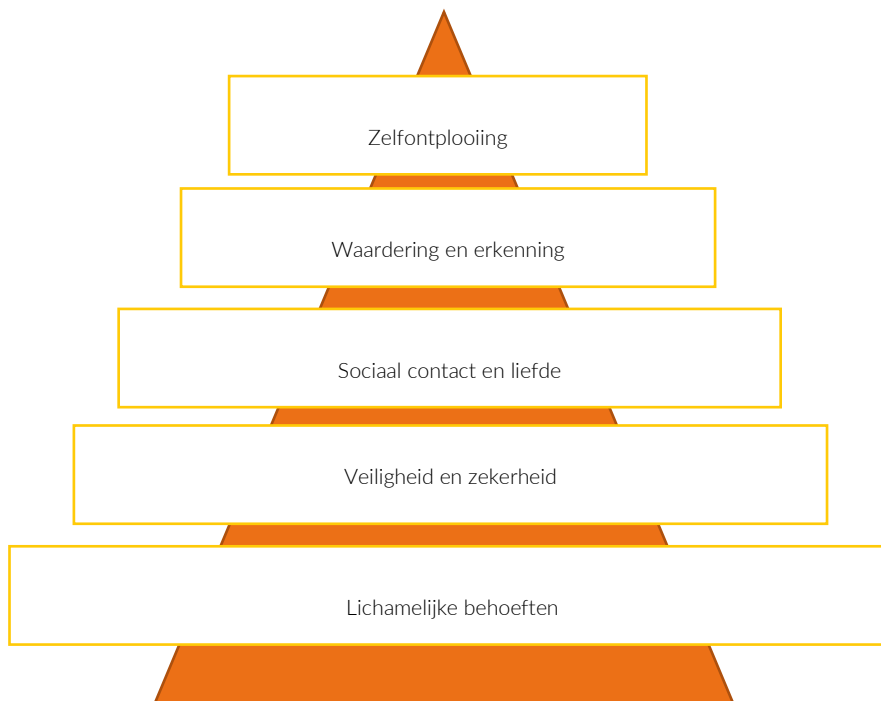
Wanneer kinderen dit gedrag laten zien, dan weten we dat ze volop in ontwikkeling zijn. Wanneer het welbevinden en of betrokkenheid van de kinderen laag is, betekent dit dat er iets misgaat in de basisbehoeften. Het kan zijn dat het kind last heeft van factoren als te veel prikkels, te warm, te koud, honger, etc. Maar het kan ook zijn dat het kind zich niet veilig voelt. Dit onderzoeken de begeleiders samen met het kind en eventueel de ouders. Indien nodig wordt er een plan gemaakt.

Behoeft piramide: Maslow, wanneer aan alle basisbehoeften is voldaan komt de mens tot leren

Vanuit de humanistische psychologie geeft de behoefte piramide van Maslow aan dat ieder mens behoefte heeft aan zelfontplooiing mits aan alle voorgaande behoeften is voldaan. Abraham Maslow heeft door middel van observaties van mensen die 'hoge prestaties' neerzetten vastgesteld dat al deze mensen overeenkomsten hadden. De basisbehoeften moesten eerst vervuld zijn en ze hadden plezier in wat ze deden.

Abraham Maslow gaat uit van het principe dat kinderen de ruimte moeten krijgen om te groeien, dat hierbij de innerlijke kracht gebruikt moet worden. Dat iedereen behoefte heeft tot zelfontplooiing en dus alle voorliggende behoeften wil vervullen. Plezier en volledig kunnen opgaan in een activiteit zijn volgens Maslow een belangrijke pijlers om te kunnen leren. Wanneer een kind niet tot leren komt, kijken we naar de basisbehoeften en focussen we ons eerst op het vervullen van deze behoeften.

Natuurlijk leren; leren vanuit intrinsieke motivatie

Natuurlijk leren is leren vanuit intrinsieke motivatie. Met intrinsieke motivatie wordt bedoeld dat de motivatie ontstaat vanuit een behoefte tot zelfontplooiing. Intrinsiek gemotiveerde activiteiten zijn activiteiten die in zichzelf plezier geven. Deze activiteiten worden echter beïnvloed door externe prikkels (een krachtige leeromgeving). Door te leren vanuit intrinsieke motivatie is het leerrendement hoog en gaat samen met veel plezier dan wel voldoening.

Om optimaal te kunnen ontplooiën is een veilige en krachtige leeromgeving nodig. Met 'veilig' bedoelen we dat kinderen zowel fysiek als emotioneel veiligheid ervaren en zich geborgen en gewaardeerd voelen (zie ook piramide van Maslow).

Een krachtige leeromgeving is een omgeving:

- waarin veel interacties mogelijk zijn (het sociale aspect van leren).
- die zo écht mogelijk is (leren in de context).
- waarin kinderen kunnen beschikken over de 'kennisrijkdom' die in de huidige maatschappij aanwezig is.
- waar begeleiders erop gericht zijn leren te ondersteunen zonder druk uit te oefenen tot leerprestaties.

Bij een krachtige leeromgeving hoeven we ons niet te beperken tot schoolse situaties. De krachtigste leeromgeving is de maatschappij zelf, bijvoorbeeld kinderen kopiëren gedrag wat ze zien om zich heen, in de supermarkt, bij volwassenen, andere kinderen.

Door in een krachtige leeromgeving (de maatschappij) bezig te zijn, ontstaat er een match tussen wat relevant is (zinnig voor de maatschappij) en interessant is (betekenisvol voor het kind). Kennisconstructie en ervaringsleren verlopen dan zeer effectief. Op een stageplek doen studenten werkervaring op.

Door buiten spelen, ontdekken kinderen hoe de wereld in elkaar zit. Binnen elke uitdagende situatie wordt heel veel geleerd. Het gaat alleen niet altijd bewust. Een laatste aspect van Natuurlijk Leren is dat kinderen zelf verantwoordelijk zijn voor hun ontwikkelingstraject.

Sociaal constructivisme; leren door kennisconstructie en ervaringsleren

Sociaal constructivisme is een leertheorie die aangeeft hoe leren plaatsvindt. Leren is het resultaat van denkactiviteiten van de kinderen. Leren ontstaat door verbinden van nieuwe informatie aan wat we al weten. Bij leren van kennis vindt 'kennisconstructie' plaats en bij leren van vaardigheden 'ervaringsleren'. Voordat je kan leren, is het van belang stil te staan bij wat je al weet. Van nature zijn mensen leergierig en leggen ze zelf te verbinding vanuit hun intrinsieke motivatie.

Kennis wordt niet alleen individueel opgebouwd, maar wordt ook steeds weer gespiegeld aan de opvattingen van anderen. Kennis komt tot stand door interpretatie van informatie. Omdat interpretatie afhankelijk is van de voorkennis en associaties van de kinderen, is deze altijd subjectief. Door eigen kennis te spiegelen aan de kennis van anderen wordt deze niet alleen verrijkt, maar ontstaat ook intersubjectiviteit. Dit kan dan als objectieve waarheid worden ervaren. Kinderen zoveel mogelijk hun eigen leren laten vormgeven komt voort uit het sociaal constructivisme.

Vanaf het begin van de mensheid hebben mensen zich sociaal en in gemeenschappen gevestigd. In zogenaamde primitieve samenlevingen ziet men ook nu nog dat kinderen in hun gemeenschap leren door het observeren en imiteren van hun ouders en stamgenoten. Over wat zij doen, wordt met hen door middel van taal gecommuniceerd. Wat kennis is en dus als waarheid wordt ervaren, is afhankelijk van de normen, waarden en inzichten binnen die gemeenschap.

Meervoudige intelligenties Howard Gardner; iedere kind bezit meerdere intelligenties

We begeleiden de kinderen dagelijks in hun ontwikkeling. Dit wil niet zeggen dat elk kind op dezelfde wijze deze ontwikkeling doormaakt. Ieder kind is uniek en volgt zijn eigen ontwikkelingsproces. Er zijn verschillende ontwikkelingsgebieden te onderscheiden. De begeleiders van de Buitenkans houden met hun zorg en de activiteiten die ze aanbieden rekening met de ontwikkelingsbehoefte van het kind. Ze stemmen hun pedagogisch handelen af op behoefte van het kind. De begeleiders proberen het aanbod zo divers mogelijk te laten zijn om aan te sluiten bij de honderd talen.

Howard Gardner schrijft in zijn onderzoek "*Intelligence reframed*" dat het belangrijker is om negen denkwijzen van vakken of disciplines te leren, dan veel feiten. Hier sluit onze manier van werken door middel van onderzoeksactiviteiten op aan.

De theorie van Howard Gardner over meervoudige intelligenties helpt ons dit aanbod vorm te geven. Onze kunstenaar en de begeleider met als specialisatie muziek ondersteunen het team met het invullen van dit aanbod. We proberen alle intelligenties (honderd talen) dagelijks aan bod te laten komen. Wanneer we ontdekken dat een kind een voorkeur heeft voor een specifieke intelligentie, zetten wij deze intelligentie in om een andere intelligentie aan bod te laten komen. Een voorbeeld hiervan is; bij een kind wat erg bewegelijk is en van bewegen houdt, kunnen de intelligenties 'rekenen' en 'muziek' op een speelse wijze gekoppeld worden. Bijvoorbeeld door te tellen met bewegingen op muziek. Op deze manier kan het kind zijn behoefte aan bewegen kwijt en tegelijkertijd is hij bezig met getallen. Er zijn negen intelligenties vastgesteld gekoppeld aan verschillende hersengebieden en vaardigheden.

- verbaal/linguïstische intelligentie; taal
- logisch/mathematische intelligentie; rekenen
- visueel/ruimtelijke intelligentie; beelden
- muzikaal/ritmische intelligentie; muziek
- lichamelijke/kinesthetische intelligentie; bewegen
- interpersoonlijke intelligentie; samen
- intrapersonlijke intelligentie; zelf
- natuurgerichte intelligentie; natuur
- existentiële intelligentie; filosofie

4. ONZE KERNWAARDEN

De Buitenkans laat zich leiden door de volgende gedeelde kernwaarden. Deze kernwaarden zijn de basis voor onze omgangsregels, normen en waarden overdracht en interculturele omgang. Alles wat er gebeurt en afgesproken wordt dient binnen deze kernwaarden te blijven. We kijken hierbij vooral naar hoe het wél kan en moet. Dit betekent bijvoorbeeld gooien met materialen die daarvoor bedoeld zijn op de daarvoor bedoelde plek.

Openheid - We streven ernaar om met iedereen (groot en klein) open en eerlijk om te gaan. We proberen openheid te creëren door het gesprek aan te gaan met de kinderen, ouders en collega's. Tijdens de dagelijkse overdracht is er tijd om mondeling de bijzonderheden en informatie over het kind uit te wisselen. Er wordt in openheid duidelijk aangegeven waar de grenzen liggen, de kinderen worden hier op een transparante manier bewust van gemaakt.

Vertrouwen - Wij vertrouwen erop dat onze kinderen competent zijn en we geven ze de ruimte om zich op alle gebieden vrij kunnen ontwikkelen. Vertrouwen in jezelf en vertrouwen in elkaar vinden we belangrijk. Wij willen de kinderen zelfvertrouwen meegeven, ze laten ervaren dat ze competent zijn. We willen de competentie van de kinderen bevorderen door ze te stimuleren en begeleiden in hun eigen handelen.

Wanneer een kind hulp vraagt, wordt er eerst gekeken of er een ander kind kan helpen voor dat de volwassene hulp biedt. Hierdoor ervaart het kind hulp vragen aan leeftijdsgenootjes. Zo leren de kinderen op zichzelf te vertrouwen en zelf keuzes te maken.

Verbondenheid - Wij werken actief aan verbondenheid en hebben veel aandacht voor vriendschappen, warmte en liefde. We vinden het belangrijk om ons verbonden te voelen met elkaar en om betrokken te zijn bij de kinderen, ouders en collega's, bij jezelf en de omgeving. We willen kinderen, ouders en begeleiding laten ervaren dat ze echt gezien worden door ze te betrekken bij de Buitenkans.

Plezier en geluk - Plezier hebben in wat je doet, het fijn, leuk en naar je zin hebben en je goed voelen. Door het aansluiten bij de belevingswereld van de kinderen hopen we op een hoog niveau van welbevinden. Als kinderen een hoog welbevinden hebben, kunnen ze zich optimaal ontwikkelen. Wanneer een kind niet lekker in zijn vel zit en geen plezier heeft in wat hij of zijn doet, proberen we aan te sluiten bij de behoefte van het kind. Negatieve ervaringen en emoties als boosheid, verdriet en angst zijn tevens belangrijk en maken onderdeel uit van het leven. De kinderen krijgen de ruimte om alles wat ze voelen te mogen uiten, begeleiders ondersteunen de kinderen hierbij door woorden aan de emotie of het gevoel te geven wanneer kinderen dit zelf nog niet kunnen. Een sfeer van veiligheid en geborgenheid is de voorwaarde voor kinderen om te kunnen ontwikkelen en om de wereld te kunnen ontdekken.

Respect - Respect voor jezelf, voor anderen en voor je omgeving, de ruimte krijgen om jezelf te zijn en anderen de ruimte geven om zichzelf te kunnen zijn. Waarbij wij ons afvragen wat breng ik met deze handeling/woorden teweeg, wat ontstaat er wanneer ik iets uitvoer? Hierdoor ontstaat er bij de kinderen een natuurlijke grens om een weloverwogen respectvolle keuze te maken in hun handelen.

Onze begeleiders hebben ook voor de eigen, unieke wijze waar een kind zich ontwikkelt en respecteren hem hierin. Het gaat er niet om wat een kind nog niet is en nog niet kan, maar wat een

kind al wel is en al wel kan. Door op deze manier naar een kind te kijken voelt het zich gewaardeerd en gerespecteerd en groeit zijn zelfvertrouwen. Het zorgt ervoor dat ieder kind competent kan zijn en zich competent kan voelen.

Respect voor jezelf, de ander en de omgeving betekend bijvoorbeeld ook het opruimen van speelgoed, niet rennen binnen, je doet een ander niet pijn, etc.

Verantwoordelijkheid – Ieder individu is verantwoordelijk voor zijn eigen handelen, samen zijn we verantwoordelijk voor de Buitenkans. We stimuleren dat kinderen zelf verantwoordelijkheid nemen en hun eigen keuzes maken. Verantwoordelijk voelen voor jezelf en voor anderen, voor je omgeving en alles wat zich daarin bevindt. Dat betekent goed op jezelf, op anderen en op alles in je omgeving passen. We zorgen ervoor dat er gewoontes ontstaan bij kinderen en in de groep. Dit doen we door zoveel mogelijk consequent te handelen en handelingen te herhalen. Hierdoor ontstaan gewoontes die aansluiten bij de kernwaarden. Kinderen nemen van nature de verantwoordelijkheid om anderen aan te spreken, wanneer er wat afwijkt van de gewoontes.

Onderzoek – Onderzoek ontstaat vanuit verwondering, iets waar je nieuwsgierig naar bent of iets wat je raakt en verder wilt onderzoeken. We willen kinderen de ruimte geven door onderzoeksthema's, materialen en activiteiten aan te bieden die onderzoek uitlokken. Hierdoor proberen we verwondering teweeg te brengen van waaruit kinderen kunnen leren.

5. DE PEDAGOGISCHE DOELEN IN DE PRAKTIJK

In onze visie wordt een beeld gegeven van het handelen van de begeleiders in de praktijk. Alle pedagogische basisdoelen zijn in onze visie en handelen verweven. Ter concretisering van de doelen, worden hieronder nog een aantal voorbeelden gegeven om het handelen vanuit de visie uit te lichten. Er wordt eerst een weergave gegeven vanuit de Theorie (Marianne Riksen Walraven) daarna worden per basisdoel een aantal situaties geschetst.

Bieden van emotionele veiligheid

Er wordt op een sensitieve en responsieve manier met kinderen omgegaan. Respect voor de autonomie van kinderen wordt getoond en grenzen worden gesteld en structuur wordt geboden voor het gedrag van kinderen. Zodat kinderen zich emotioneel veilig en geborgen kunnen voelen.

Sensitief responsief reageren

Er wordt dagelijks gewerkt aan het ontwikkelen van empathisch reageren op de kinderen. Er wordt door middel van coaching op de werkvloer aandacht besteed aan sensitief en responsief communiceren. Pedagogisch tact, of tactvol handelen, vraagt een relatie die gekenmerkt wordt door openheid en sensitiviteit voor wat een kind bezighoudt of voor wat deze nodig heeft, en vertrouwen in zijn wil om te groeien. Dit wordt door kinderen begrepen. Zo ontstaat wederkerigheid en gedeelde verantwoordelijkheid. Hier ligt een hoogontwikkelde kwaliteit van relatie of verbondenheid aan ten grondslag.

Het dagritme

Om kinderen veilig te laten voelen, is het van belang dat er vaste momenten in de dag zijn die zorgen voor herkenning en houvast. Dagelijks komen de vaste momenten met bijbehorende rituelen uit het dagritme terug. Een voorbeeld van een vast onderdeel is de kring. Het kringmoment vindt plaats zodra alle kinderen gebracht zijn (rond negen uur). Tijdens dit moment zitten alle kinderen, leerkracht en/of mentor in de kring. Alle namen worden genoemd, zodat iedereen zich gezien voelt, weet wie er is of wie afwezig is. Ook is het mogelijk om tijdens de kring met de kinderen een gesprek aan te gaan over wat er speelt op de groep. Bijvoorbeeld verdieping van een onderwerp, maar ook hoe we omgaan met elkaar, kan worden besproken. Daarnaast wordt tijdens het kringmoment de dag, de vaste momenten en eventuele bijzonderheden doorgenomen.

Intake en wenprocedure

Wanneer een kind bij ons op school en de VS komt, vinden we het belangrijk te weten wie het kind is. De mentor van de groep (tijdens school en VS) waar het kind in geplaatst wordt, zal een intakegesprek voeren. In afstemming met het kind en de ouder(s)/verzorger(s) kan er een keuze worden gemaakt voor de locatie van dit gesprek, op school of thuis. De intake wordt met het kind gedaan en gaat over het kind, wat het kind leuk vindt en niet leuk vindt, wat het wil leren, zijn familie, omgeving, etc. Omdat we op deze manier al bij de start meer informatie hebben van en over het kind, kunnen we direct inspelen op zijn signalen en aansluiten bij de ontwikkeling. Dit zorgt ervoor dat we ons focussen op het welbevinden van het kind, hierdoor kan het kind zich sneller competent en veilig voelen.

Wanneer een kind 4 wordt en wordt aangemeld bij Basisschool de Buitenkans, worden er 5 wendagen gepland. Wanneer een kind op een andere basisschool heeft gezeten (zij instroom), worden er 5 proefdagen gepland. Wanneer ouders ook van de VS gebruik willen gaan maken, kunnen aan deze proef/wendagen ook VS en gekoppeld worden om te wennen op de VS. Tijdens deze wendagen wordt

het kind tijdens de schooldag geïntroduceerd in de groep. Hier wordt het kind meegenomen in de groepsafspraken en wegwijs gemaakt in de school. De VS werkt met dezelfde groepsafspraken en is in dezelfde ruimte. Wanneer het kind al op Basisschool de Buitenkans zit, kan het een dagje meedraaien met de VS en kijken wat hij ervan vindt. Hierna kan alsnog gekozen worden voor VS. Dit meedraaien gebeurt niet altijd, gezien de begeleider van de VS ook overdag de mentor in de groep op de basisschool is, en de VS vindt in dezelfde groepsruimte van de schooldag plaats.

Bevorderen van persoonlijke competentie

Kinderen worden spelenderwijs uitgedaagd in de ontwikkeling van hun motorische vaardigheden, cognitieve vaardigheden, taalvaardigheden en creatieve vaardigheden. Het doel is kinderen in staat te stellen steeds zelfstandiger te functioneren in een veranderende omgeving.

Competente kind

Het uitgaan van het competente kind, betekent dat de begeleider ervan uit gaat dat het kind al veel zelf kan. Dit vraagt van de begeleider dat ze afstand neemt, het kind de mogelijkheid geeft om het zelf te doen en zelf keuzes mag maken. Tegelijk observeert de begeleider op welke manier het kind dit doet. Het ontwikkelen van vaardigheden die het kind nog niet of niet volledig beheerst, worden door het kind opgepikt uit zijn omgeving. Hij ziet de handelingen voornamelijk bij de andere kinderen. Hier krijgt het kind de ruimte om zich op zijn eigen manier te ontwikkelen en op zijn eigen manier competent te zijn. Bij ons ligt de nadruk op wat het kind kan en bezighoudt, op deze manier is een kind altijd aan het 'leren'. De begeleiding is dan ook voortdurend aan het kijken en het luisteren naar de kinderen en houden zo hun ontwikkeling goed in de gaten. De ontwikkelingen en interesses worden per kind bijgehouden in het kindvolgsysteem Spectrovita en in hun portfolio. Kinderen worden gestimuleerd zelf hun portfolio aan te vullen. Daarnaast kunnen de kinderen, wanneer ze eraan toe zijn, zelf ook foto's en teksten plaatsen in Spectrovita.

Onderzoek

Dagelijks gaan we met de kinderen op onderzoek, dit activiteiten aanbod sluit aan bij de drie pedagogen van onze visie. Kinderen worden vanuit de inrichting van de omgeving uitgedaagd om activiteiten te ondernemen waarin ze hun persoonlijke competenties kunnen ontwikkelen. We werken met onderzoeksonderwerpen waarbinnen een divers aanbod van materialen en activiteiten aangereikt wordt waar de kinderen uit kunnen kiezen. De pedagogisch medewerker scheidt als begeleider voorwaarden waarbinnen het kind zich kan ontwikkelen. Doordat de pedagogisch medewerker het kind observeert en kijkt naar het individu, kan ze inspelen op de situatie en er bijvoorbeeld voor kiezen om de situatie te begrenzen of juist meer ruimte te geven aan het kind of een kind door vraagstelling uit te dagen naar de zone van naaste ontwikkeling. Ook kan er gekozen worden iets toe te voegen aan het aanbod van materialen, een begeleide activiteit aan te bieden, of kinderen aan elkaar te koppelen zodat het kind van de ander kan leren.

Activiteiten aanbod

De kinderen starten om 14.30u in hun eigen basisgroep. Deze start wordt gecombineerd met een eetmoment waarbij het workshopaanbod wordt doorgenomen. Iedere begeleider biedt een workshop aan voor een periode van vier weken. De kinderen kunnen zelf kiezen wat ze gaan doen. Ze schrijven zich in voor vier weken, wanneer ze gedurende deze periode hebben gekozen voor de workshop onderzoek of nog niet hebben gekozen kunnen ze als er nog plek is, alsnog in een workshop aansluiten. Wanneer een kind voor een workshop gekozen heeft, wordt dit in de map genoteerd.

Tijdens de mentorenthee wordt de planning voor de middag doorgenomen, zodat alle mentoren weten welke workshops aangeboden worden, welke kinderen bij welke workshops zitten en waar ruimte is voor eventuele kinderen die nog niet gekozen hebben of incidenteel aanwezig zijn.

We zetten ons er volledig voor in dat er voor alle leeftijden een passend aanbod is, zodat de kinderen geïnspireerd en gemotiveerd zijn en blijven. Regelmatig komt de kunstenaar naar de Buitenkans die met de kinderen, passend bij de leeftijd, workshops en onderzoeken opstart. Daarnaast is er ook een workshop onderzoek voor als kinderen iets van de schooldag willen oppakken of zelf een onderzoeksplan hebben.

Wanneer er uitstapjes georganiseerd worden, kan er bijvoorbeeld een stagiaire mee ter ondersteuning. We houden ons hierbij aan de richtlijnen omtrent veiligheid, BKR, etc. Ook maken we gebruik van externen in het workshop aanbod. Dit aanbod kan wisselend zijn. Bij voorkeur is hier een eigen begeleider bij.

Oudere kinderen vragen bijzondere aandacht. Vanaf ongeveer 9 jaar voelen kinderen zich misschien te groot om naar de VS te gaan. In het workshopaanbod houden we rekening met de interesses en voorkeuren voor alle dus ook deze leeftijdsgroep kinderen. Het workshopaanbod vindt plaats in afstemming met de kinderen.

Bijvoorbeeld voor zelfstandig kunnen bezoeken van eigen sportlessen, bibliotheek of vriendjes wordt een zelfstandigheidscontract ingevuld door het kind, en getekend door het kind, de ouder en de mentor. Op deze manier is er toestemming voor het kind om in overleg zelfstandig op pad te gaan.

Tijdens de groepsoverstijgende workshops, kan de groepssamenstelling anders zijn. Wel wordt er op locatieniveau altijd voldaan aan de BKR. Daarnaast is een workshop van beperkte duur. Wanneer de workshop is afgelopen, gaat het kind terug naar de eigen stamgroep en eigen begeleider.

Bij activiteiten met grote groepen kinderen (groter dan 30), zijn er altijd vaste begeleiders aanwezig voor de kinderen. Er worden afspraken met de kinderen gemaakt, bijvoorbeeld wie hun aanspreekpunt is.

'Zelfstandigheidsbewijs' en 'Ik kan al-bewijs'

Door middel van het 'zelfstandigheidsbewijs' en het 'ik kan al-bewijs' worden er rechten gegeven (of weggenomen). Wanneer een kind laat zien dat het zelfstandig buiten de groep kan spelen en zich kan houden aan de daarvoor gestelde regels en richtlijnen (aangeven bij de begeleiding waar ik ben en wat ik ga doen, zelf mijn jas en schoenen aan en uit doen, in de tuin blijven, hulp vragen als iets niet lukt, samenwerken en overleggen met andere kinderen, etc.), krijgt het een bewijs en mag het kind in overleg met de begeleiding zonder begeleiding naar in andere ruimtes zijn. Zo werken we ook met specifieke bewijzen als een keukenbewijs en atelierbewijs, wanneer het gaat om ruimtes waar meer risico's zijn.

Bevorderen van sociale competentie

Kinderen worden begeleid in hun interacties. Waarbij hen spelenderwijs sociale kennis en vaardigheden worden bijgebracht, met als doel kinderen in staat te stellen steeds zelfstandiger relaties met anderen op te

bouwen en te onderhouden.

Samen leven

Wij vinden het onze taak om kinderen in interactie bewust te maken van het samen leven met anderen. Kinderen leren hun reactie afstemmen op anderen. Dit kan zijn hulp vragen, gevoelens benoemen, in gesprek gaan over een gebeurtenis. Wij vinden het hierbij belangrijk dat we op verschillende manieren kinderen hierbij begeleiden. Begeleiden wordt dan gebruikt in het breedste zin van het woord. Momenten als de kring, een begeleide activiteit, een boek lezen of muziek, maar ook vrije spelsituaties kunnen worden ingezet om kinderen te herinneren aan onze kernwaarden om een liefdevolle samenleving te creëren. Niet alleen de begeleiders begeleiden de kinderen hierin, ook kinderen begeleiden elkaar. We merken door het uitdragen van de kernwaarden dat kinderen elkaar aanspreken als het gedrag van een ander afwijkt van henzelf. Dit zien we als belangrijke eigenschap in het ontwikkelen van sociale vaardigheden.

Niet direct ingrijpen/zelf leren oplossen

We gaan ervan uit gaan dat ieder kind competent is en dat het zelf mag proberen, ervaren en voelen. Wanneer een volwassene te vroeg ingrijpt of de oplossing aandraagt, krijgt het kind hiervoor niet de kans en zal het de reactie, mening of gevoel van de volwassene overnemen. We vragen van onze begeleiders een afwachtende, observerende houding. We willen de kinderen de kans geven om zelf te ervaren wat een situatie met ze doet en teweeg kan brengen. Dit betekent niet dat er niet ingegrepen wordt of dat er nooit een oplossing aangedragen wordt. Maar waar mogelijk, worden er vragen gesteld aan het kind om de situatie inzichtelijker te maken en zelf passende oplossingen te bedenken. Soms is er een situatie waarbij er direct ingegrepen moet worden door een begeleider. Bijvoorbeeld wanneer een kind zichzelf of een ander respectloos behandelt of iets kapot maakt. De begeleider kan bepalen dat het veiliger is dat het kind uit de situatie wordt gehaald en geeft het kind dan de mogelijkheid om zelf een rustige plek of activiteit hiervoor te kiezen.

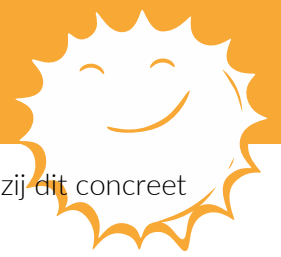
Wanneer het kind ertoe in staat is, wordt de situatie geëvalueerd, het kind bedenkt zelf, indien nodig met hulp van de begeleider een oplossing. Op deze manier leren kinderen ervaren wat een situatie met zichzelf en hun omgeving doet. De kinderen zijn hierdoor (bewust of onbewust) in staat hun signalen eerder te herkennen en kunnen zelf uit een situatie te stappen en op zoek te gaan naar een rustige plek of hulp te vragen om hun emotie te reguleren.

Vriendschap

We respecteren en stimuleren evenwichtige vriendschappen. In een vriendschap verenigen zich al onze uitgangpunten, waar we waarde aan hechten. We streven ernaar dat kinderen zich op alle gebieden vrij kunnen ontwikkelen, we stimuleren en geven de kinderen hierin de ruimte, echter wanneer kinderen anderen of zichzelf beperken door grensoverschrijdend gedrag, accepteren we dit niet. Het is belangrijk dat de kinderen elkaar nergens toe dwingen. Daarnaast mogen zij elkaar geen pijn doen. Dit is terug te koppelen aan onze zeven kernwaarden, waarin in deze context 'respect' een grote rol speelt.

Het kan zo zijn dat een van de begeleiding een probleem signaleert. Een kind lijkt zich niet op zijn gemak te voelen in de groep of hij gedraagt zich anders dan gebruikelijk. De begeleiding is alert op veranderingen in het gedrag van kinderen, dan wel positief of negatief. Als de begeleiding vermoedt dat er iets aan de hand is, wordt dit eerst met het kind besproken. Wanneer blijkt dat het daadwerkelijk om een probleem gaat en niet direct opgelost kan worden, vindt er een overleg plaats

tussen begeleiding en ouders. De begeleiding waakt ervoor iets te noemen zonder dat zij dit concreet kunnen omschrijven.

Wanneer er binnen een vriendschap weinig respect voor elkaar is kan dit omslaan in plagen of pesten. Plagen kan onschuldig zijn, pesten is gemeen. Pestgedrag wordt door ons onderkend als een probleem, wij hebben als naschoolse opvang een signaleringsfunctie bij pestgedrag dat ergens anders plaatsvindt. Binnen onze mogelijkheden wordt ook hier wat aan gedaan. Ouders/verzorgers worden ten alle tijden ingelicht over mogelijk pestgedrag. Daarnaast zal onze begeleiding er binnen hun bereik alles aan doen het op dat moment weer in goede banen te leiden. In het document 'Samen leven en leren op de Buitenkans' wordt verder ingegaan op dit onderwerp.

Kindvergadering

Elke week is er een kindvergadering. De kinderen (en begeleiding) kunnen moties indienen in de daarvoor bestemde brievenbus. De moties worden voor de vergadering aan de begeleiders kenbaar gemaakt, zodat het besproken kan worden in de kring en de kinderen weten wat de inbreng is. Ze kunnen zelf kiezen of ze hieraan willen deelnemen of niet. Degene die de motie heeft ingediend, wordt verwacht erbij te zijn om zijn motie toe te lichten.

In de kindvergaderingen worden allerlei onderwerpen besproken, van; 'we willen graag een trampoline' tot 'de jongste groep laat vaak veel troep achter na de lunch'.

De moties worden met elkaar besproken en er worden gezamenlijk beslissingen genomen en afspraken gemaakt dit is terug te vinden in de map 'kindvergadering'. Alles wat tijdens de kindvergadering wordt besloten of afgesproken (wat tijdens schooltijd is), geldt ook voor de VS.

Socialisatie door overdracht van normen en waarden

Kinderen worden gestimuleerd om op een open manier kennis te maken met de algemeen aanvaarde waarden en normen in de samenleving met het ook op een respectvolle omgang met anderen en een actieve participatie in de maatschappij.

Onze kernwaarden

In onze kernwaarden wordt uitgebreid ingegaan op de normen en waarden die de Buitenkans uitdraagt. In het gehele beleidsplan wordt beschreven hoe onze manier van werken gekoppeld is aan de kernwaarden. Kinderen zijn zelf medeverantwoordelijk voor het proces. We willen de kinderen bijvoorbeeld leren bewust te zijn van hun omgeving en deze omgeving respectvol te behandelen. Door middel van de zorg voor de moestuin leren kinderen niet alleen waar het eten vandaan komt, maar ook zorg dragen voor de omgeving (voedsel groeit door liefde, aandacht, voeding en verzorging). Dit koppelen we ook aan vriendschap; vriendschap ontstaat door aandacht, liefde, investeren en zorg dragen voor elkaar.

Positief benoemen

We vinden positiviteit heel belangrijk. We merken in ons werk dat een positieve, nieuwsgierige houding met een open blik (zonder oordeel) ervoor zorgt dat de behoefte van het kind gezien wordt. Dit heeft als gevolg dat er minder strijd is en omgangsvormen kunnen worden benoemd zonder dat er een negatieve lading aan hangt. Hierdoor wordt 'ongewenst' gedrag omgedraaid. Bijvoorbeeld kinderen die behoefte hebben aan rennen, zullen dit gedrag binnen kunnen laten zien. Wat begeleiders zien is dat het kind behoefte heeft zijn energie kwijt te kunnen, we geven hem de mogelijkheid om dit te kunnen uiten op een plek die daarvoor geschikt is.

Bijvoorbeeld benoemen en voorstellen: 'Rennen doen we buiten, zullen we even naar buiten gaan?'. Ook kan de begeleider benoemen: 'Ik zie dat je veel energie hebt, wat kan je binnen met deze energie doen?' Het kind mag dan zelf (eventueel met hulp van de begeleider) bedenken waar hij zijn energie in kwijt kan. Dit kan zijn; buiten rennen, muziek maken, dansen etc. We kijken naar de behoeftes van de kinderen en bedenken wat wél kan binnen de kernwaarden.

Maatschappij

Ieder kind is een individu met een eigen basis, geschiedenis en toekomst aan mogelijkheden. Daarnaast is het kind onderdeel van de maatschappij. Het individu moet dus leren rekening houden met anderen en verschillen in normen en waarden. Niet iedereen maakt dezelfde keuzes. Een kind zal daarnaast leren dat niet alles kan en mag. Wij streven ernaar dat een kind bij ons leert dat het eigen normen en waarden en handelingswijzen heeft en dat dit kan verschillen van een ander. Hierop volgt dat een kind leert dat de samenleving bestaat uit verschillende culturen en dat dit samengaat met verschillende groepsprocessen, waarbij het voor een individu belangrijk is om te leren omgaan met zijn eigen ideeën en die van de ander.

Wij streven ernaar dat onze kinderen elk levend wezen met het nodige respect behandelt. Om dit te bereiken bieden wij een omgeving waarin een kind kan leren omgaan met anderen. Een omgeving waarin een kind kan ontdekken waar mogelijkheden en grenzen zijn.

6. EEN DAG OP DE BUITENKANS

Basisschool de Buitenkans is 50 weken per jaar open. Dit betekent dat de VS op schooldagen geopend is van 14.30 – 18.30 uur en op schoolvrije dagen is de VS geopend van 7.30 – 18.30 uur.

Met uitzondering van;

- weekenden,
- de erkende officiële feestdagen,
- twee weken kerstvakantie,
- vier van tevoren geplande studiedagen.

Dagritme

Wat betreft de dagelijkse indeling wordt een algemeen ritme gehanteerd. Dit ritme sluit aan op de schoolactiviteiten. Op (min of meer) vaste momenten wordt er eten en drinken aangeboden. Hoewel de nadruk op vrije tijd ligt, hebben de kinderen iedere dag keuzemogelijkheid uit workshops of activiteiten. Omdat de VS integraal onderdeel is van de school(dag), gebeurt alles in onderlinge afstemming met de school en in de ruimtes van de school. De lunch op een VS-dag (schoolvrije dagen) is bijvoorbeeld op dezelfde tijd en in dezelfde ruimte als op een schooldag.

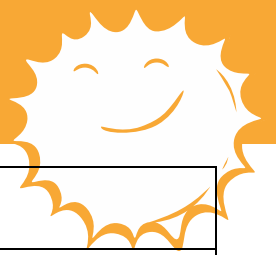
In het schema hieronder staat een totale VS-dag beschreven. Het gekleurde deel is schooltijd op een normale schooldag. De tijden zijn op een schooldag of VS-dag hetzelfde.

Tijd + moment	Taken mentor
7.30 – 9.00 Inloop	<ul style="list-style-type: none"> • Overdracht; kort contact met de begeleider over het kind. • Afscheid; evt. zwaaien bij het raam. • We stimuleren dat de kinderen helpen bij het bereiden van het fruit. We vinden het belangrijk dat kinderen leren zelfredzaam te zijn en elkaar helpen bijvoorbeeld met fruit uitdelen en zelf drinken inschenken. • Om 9.00u starten in de kring, daarom is het van belang dat alle kinderen aanwezig zijn op dit tijdstip.
9.00 Start	<ul style="list-style-type: none"> • Gezamenlijk kringmoment We vinden het belangrijk om met de hele groep in de kring te starten. Zodat iedereen weet wie er die dag is. In de kring worden alle kinderen persoonlijk welkom geheten, ook wordt de kring gebruikt voor de introductie van de dag; bijvoorbeeld onderwerpen die spelen of het benoemen en herhalen van onze kernwaarden. • Fruit eten • Kinderen maken een keuze uit het aanbod.
9.30 – 11.30 Workshops/onderzoek/ spel/activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • Er worden workshops aangeboden waar de kinderen voor kunnen kiezen of de kinderen kunnen een eigen plan aandragen. • Ondersteuning tijdens het werken aan vaardigheden of de projecten (verdiepende onderzoeksvragen stellen en kinderen uit dagen tot het maken van keuzes, aanreiken van materialen.). • Activiteiten aanbieden (gericht op talent, interesse, onderzoek ed.).

	<ul style="list-style-type: none"> • Begeleiding van de kinderen op pedagogisch niveau (hoe ga je met elkaar om, hoe vraag je hulp aan elkaar etc.). • Onze kunstenaar ondersteunt en inspireert de begeleiders in het activiteiten aanbod en bewaakt of diverse 'talen' aan bod komen. Ook kan er gekozen worden voor een activiteit buiten de deur, bijvoorbeeld een uitstapje naar de speeltuin, museum of dierentuin (grote activiteiten worden ruim van tevoren opgezet en ingepland). Daarnaast maken we gebruik van externe contacten, talenten van ouders, ed. • Samen met de kinderen huishoudelijke taken doen, zoals samen tafels dekken. • Gezamenlijk opruimen. We leren de kinderen zorgdragen voor de ruimte en materialen. Kinderen worden op een speelse manier bewust gemaakt van respect voor hun omgeving. • Kringmoment; hoe ging het vanochtend, wat was leuk, waar wil je na de lunch mee verder? • Handen wassen.
11.30 – 12.00 lunch	<ul style="list-style-type: none"> • Kinderen begeleiden tijdens het eten. Zelfredzaamheid vinden we belangrijk. We stimuleren om zelf brood te smeren, alles te regelen, op te ruimen, ed. • Begeleiding blijft scherp op eetpatronen van de kinderen. • Kinderen hebben voordat ze zijn gaan eten een plan gemaakt voor wat ze na het eten willen gaan doen. • Kringmoment; wat is het aanbod van de middag, wat wil je gaan doen?
12.00 – 14.30 Workshops/onderzoek/ spel/activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • Er is opnieuw een aanbod, kinderen hebben gekozen. Eventueel wisselen van activiteiten. Dit hangt af van de activiteiten, de dag, de kinderen, etc.
14.00	<ul style="list-style-type: none"> • Mentoren thee, bespreken van de planning en het workshop aanbod van de middag. • De kinderen in de groep doen deze tijd klusjes. • Om 14.20 gaat de groep in de kring.
14.00 – 14.25 Mentoren thee	<p>Mentoren thee</p> <ul style="list-style-type: none"> - Afstemming rooster - Wie doet eetmoment? - Afstemming workshops <ul style="list-style-type: none"> • Voorbereiden workshop
14.30 – 15.00 Start VS	<p>Kinderen ophalen uit lokaal, start samen op piazza.</p> <p>Minimaal 1 begeleider per piazza + in de Units (Check maximale groepsgrootte):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Begeleiden eetmoment <ul style="list-style-type: none"> o Check of iedereen drinkt + eet. - Check welke kinderen er zijn + aanmelden KOV-net. <p>Evt. andere begeleider(s) ruimte voor gesprekje, afstemmen spelen bij vrienden, workshop klaarzetten etc.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Als een begeleider eraf kan ivm. minder kinderen, kan dit na de workshop, om 16.15 uur.</i>

15.00 - 16.15 Workshop	<ul style="list-style-type: none"> • Workshop zoals gepland (inclusief opruimen)
16.15 - 16.30 Vrij spel + taken + overdracht	Tijd/ruimte voor binnen of buiten spelen/spelletjes/tekenen/gesprek/chillen. - Houdt bij waar welke kinderen zijn. Kinderen checken (evt aanspreken) op opruimen voor ze naar huis gaan. Ruimte voor overdracht (bijzonderheden) aan ouders. Ouders worden verzocht de kinderen niet voor 16.30u op te halen (in overleg incidenteel of ivm sport wel mogelijk). Taken vroege dienst - Check piazza's, bouwhoek, podium, lokalen waar gespeeld is opgeruimd <ul style="list-style-type: none"> • Buiten check op speelgoed
16.30 EETMOMENT	Iedereen aan tafel, verzamelen op piazza 2 en 3. Aanbieden van drinken en een gezonde snack (FRUIT OF RAUWKOST IN STUKKEN IVM OPHALEN). GROEPSGROOTTE IN DE GATEN HOUDEN!
17.30 - 18.30 Vrij spel + AFSLUITEN	Tijd/ruimte voor binnen of buiten spelen/spelletjes/tekenen/gesprek/chillen Kinderen checken (evt aanspreken) op opruimen voor ze naar huis gaan. Ruimte voor overdracht (bijzonderheden) aan ouders. <i>Wanneer de kinderen eerder dan 18.30 zijn opgehaald, kan je deze tijd gebruiken voor administratie of andere klussen of inzetten op een ander moment (bijvoorbeeld een keer in de ochtend eerder aanwezig zijn).</i> Taken afsluiten: - Alle deuren/ramen dicht en op slot (check ook deur units) - Hangslot grote hek - Net over zandbak kleine plein. - Laatste check opruimen op de plekken waar gespeeld is (ook lokalen). ALARM + VOORDEUR OP SLOT.

Groepsindeling

Basisgroepen en BKR (begeleider-kind-ratio)

De basisgroepen van de VS zijn afgeleid van de groepen binnen basisschool de Buitenkans; deze zijn ingedeeld per geboortjaar, waar een mentor aan is gekoppeld. De mentor blijft in principe de hele school- en VS-periode bij de kinderen. De tweede begeleider per basisgroep kan bestaan uit een andere begeleider, bijvoorbeeld de kunstenaar, een sportbegeleider of andere workshopleider; mits deze in dienst is van de VS en onder de CAO Kinderopvang valt.

Via KOV-net kunnen ouders een aanvraag doen voor ruilen of extra opvang zonder extra betaling. De voorwaarde hiervoor is dat de groepssamenstelling (BKR) dit toelaat. Wanneer de aanvraag mogelijk is, krijg de ouder hiervan een bevestiging. Wanneer het niet mogelijk is, wordt de aanvraag afgewezen.

De kinderen in een basisgroep op de VS zijn dezelfde kinderen in de groep van de basisschool. Overdag werken mentoren naast de leerkracht op de groep, op de namiddag werken zij op de VS. Uitgangspunt is dat er per basisgroep op de VS een van de eigen mentoren aanwezig is, en het meest bekend is bij de kinderen.

De VS groepen zijn als volgt ingedeeld:

	Basisgroep	Maximale omvang	Leeftijdsopbouw
1	2019/20 – 2020	20	4-7 jaar
2	2018/19	20	4-7 jaar
3	2017/18	22	4-12 jaar
4	2016/17	22	4-12 jaar
5	2015 - 2016	24	7-12 jaar
6	2012/13 – 2014	24	7-12 jaar

Samenvoegen van basisgroepen

Samenvoegen:

Basisgroepen	Dagen
2018/19 – 2019/20 – 2020	Maandag, dinsdag en donderdag van 14.30u-17.00u
2016/17 en 2017/18 en 2018/19 en 2019/20 – 2020	Woensdag en vrijdag van 14.30 – 18.30u. Maandag, dinsdag en donderdag van 17.00 – 18.30u
2012/13 – 2014 en 2015 - 2016	Maandag, dinsdag, woensdag en donderdag van 17.00u – 18.30u. Vrijdag van 14.30u – 18.30u.

Samenvoegen tijdens de 6 reguliere zomerweken:

Basisgroepen	Dagen
2016/17-2017/18 - 2018/19 – 2019/20 – 2020	Maandag, dinsdag, woensdag, donderdag en vrijdag van 14.30u-18.30u
2012/13- 2014 – 2015 – 2016	Maandag, dinsdag, woensdag, donderdag en vrijdag van 14.30u-18.30u

Binnen de VS hanteren wij een open deuren beleid. Daarnaast zijn er ook workshops groep overstijgend. Het zal dus regelmatig voorkomen dat kinderen in een andere ruimte zijn dan op de basisgroep.

Het minimaal aantal in te zetten begeleiders (BKR) in relatie tot het aantal aanwezige kinderen in een basisgroep wordt bepaald op basis van de onderstaande tabel, op basis van de rekentool van Rijksoverheid.

Bron: <http://1ratio.nl/bkr/>

	4 tot 7 jaar	7 jaar tot einde basisschool	4 jaar tot einde basisschool
Minimaal aantal begeleiders	1	1	1
Maximaal aantal kinderen	10	12	11 *
Minimaal aantal begeleiders	2	2	2
Maximaal aantal kinderen	20	24	22 **
Minimaal aantal begeleiders		3	
Maximaal aantal kinderen		30	

*Waarvan maximaal negen kinderen van 4 tot 7 jaar

**Waarvan maximaal achttien kinderen van 4 tot 7 jaar

Ouders van de kinderen ondertekenen een toestemmingsverklaring waarmee de ouder akkoord geeft dat het betreffende kind een dag(deel) of voor een bepaalde periode op een tweede stamgroep geplaatst kan worden in het kader van groep overstijgende activiteiten of workshops of samenwerking tussen groepen. Dit gebeurt alleen wanneer dit pedagogisch gezien van belang is en op de momenten dat het volgens de beroepskracht-kindratio past, bijvoorbeeld tijdens vakanties, op rustige dagen, of wanneer de groep wordt opgesplitst en zich deels aansluit bij een andere groep.

Voldoen aan de BKR/afwijken van de BKR

Op de dagen wanneer de VS van 7.30 tot 18.30 uur geopend is, mogen we wettelijk gezien per dag maximaal drie uur afgeweken van de vereiste BKR, met uitzondering van de pauzes.

Op een schooldag, wanneer de VS start om 14.30, is dit een half uur. Tijdens deze tijden moet minimaal de helft van het vereiste BKR worden ingezet.

Deze momenten hebben we gekozen aan de hand van gemiddelde haal- en brengtijden. Het is niet zo dat op deze tijden altijd wordt afgeweken van de kind ratio. We proberen door middel van de roostering van personeel zoveel mogelijk rekening te houden met voldoende begeleiders op de groepen.

We voldoen aan de BKR:

	Ochtend	Middag (pauzes)	Eind van de dag
Volledige VSdag	7.30 – 8.00 uur 9.00 – 11.30 uur	12.30 – 17.00 uur	18.00 – 18.30 uur
Alleen namiddag			14.30 – 17.00 uur 17.30 – 18.30 uur

Wij hebben ervoor gekozen de volgende momenten af te wijken:

	Ochtend	Middag (pauzes)	Eind van de dag
Volledige VSdag	8.00 – 9.00 uur	11.30 – 12.30 uur	17.00 – 18.00 uur
Alleen namiddag			17.00 – 17.30 uur

Wanneer we afwijken buiten de bovengenoemde tijden, zullen wij hier actief over communiceren via de nieuwsbrief en KOVnet.

Wanneer er bij ziekte niet genoeg mentoren aanwezig zijn, wordt er een leerkracht gevraagd in te vallen. Wanneer het kind aantal het toelaat, gaat de leerkracht als eerste weer van de groep af. Wenselijk is dat de leerkracht de workshop kan afmaken.

Achterwacht

Kinderen alleen met een begeleider in het pand vinden wij om verschillende redenen geen prettig idee. We streven ernaar dat er altijd minstens twee volwassenen in de school/op de VS aanwezig zijn. Mocht het voorkomen dat er maar één begeleider nodig is, bijvoorbeeld op een rustige vrijdagmiddag of vakantiedag, dan houden we in het rooster van ondersteunend personeel (coördinator, pedagoog, IB'er kunstenaar, administratie, conciërge, schoonmaak, directie, etc.) rekening met aanwezigheid in het pand.

Een achterwacht dient tijdens openingstijden (telefonisch) bereikbaar te zijn en zich in school of op korte afstand van de school te bevinden.

Beleid Veiligheid en gezondheid

Om de veiligheid en gezondheid te waarborgen op VS de Buitenkans hebben we een beleidsplan veiligheid en gezondheid opgesteld. In dit beleidsplan is omschreven hoe we omgaan met risico's en proberen de continuïteit van de zorg voor een veilige en gezonde omgeving voor iedereen te waarborgen.

Op het gebied van veiligheid en gezondheid werken wij volgens de GGD-richtlijnen en de wettelijke regelgeving. Eventuele afwijkende protocollen of ontbrekende protocollen worden door het team zelf samengesteld en ingevoerd als protocol. Standaard staat maandelijks tijdens het mentoren overleg de protocollen en risico en preventies op de agenda.

Jaarlijks vindt een risico-inventarisatie veiligheid en gezondheid plaats. Op basis van deze risico-inventarisatie worden de huidige protocollen indien nodig bijgesteld.

De protocollen zijn er om risico's te voorkomen. Wanneer er toch een risico wordt gesignaleerd of wanneer een ongeval plaats vindt, wordt hiervan een registratie gedaan.

Dergelijke situaties en gebeurtenissen worden periodiek geëvalueerd in het team, dan wordt er gekeken hoe deze voorkomen zouden kunnen worden.

Jaarlijks volgt een groep begeleiders een cursus 'Bedrijfshulpverlening bij brand en calamiteiten' en 'EHBO'. Het gebouw voldoet aan de brandveiligheidseisen en wordt jaarlijks geïnspecteerd door de brandweer.

Ouderbetrokkenheid

We vinden het van belang dat ouders betrokken zijn bij Buitenkans. Verbondenheid is een van onze kernwaarden. Net als dat we de kinderen willen uitdagen op zoek te gaan naar hun eigen talen en interesses, willen we ook ouders betrekken en hun talenten inzetten.

Communicatiestromen

Oudernieuwsbrief

Elke 2 weken communiceren wij middels een oudernieuwsbrief. Deze nieuwsbrief is een bundel van het IKC (VS en peutergroep) en de basisschool, om zo een integraal beeld te laten zien. We communiceren met je/jij richting ouders, op deze manier maken we het persoonlijk en informeel.

Spectrovita

De ontwikkelslijnen/leerlijnen worden in Spectrovita bijgehouden. Ouders kunnen inloggen op Spectrovita en de ontwikkeling van hun kind volgen. Ook worden er dagverslagen geplaatst. Ouders kunnen ook dagverslagen plaatsen.

Overdracht

Tijdens het breng-/haalmoment is er de mogelijkheid bij bijzonderheden overdracht te doen van en naar ouders. We vinden het belangrijk om het contact op te zoeken met ouders bij brengen/halen.

Gesprek met de mentor

We maken actief gebruik van de pedagogische driehoek (kind, begeleider, ouder). Open in gesprek zijn en elkaar wederzijds op de hoogte houden, vinden we erg belangrijk. Daarnaast bieden we ouders de mogelijkheid om een gesprek met de mentor te plannen als hier behoefte aan is. Wanneer het wenselijk is, kan ook de ib'er aansluiten bij een gesprek.

Telefoon/mail contact

Iedere begeleider heeft een eigen mail adres. Hierdoor zijn de begeleiders gemakkelijk te bereiken. Ook mag elke ouder naar de groepstelefoon bellen om een begeleider te bereiken.

KOVnet

Via KOVnet kunnen ouders aangeven wanneer ze een dag willen ruilen, hun kind er niet zal zijn, of wanneer ze op vakantie gaan. Ook staan de gegevens van de kinderen (inclusief bijzonderheden als allergieën) in KOVnet.

Inhoudelijk contact met ouders

Verdiepingsavonden

Een aantal keer per jaar organiseren we vanuit de Buitenkans verdiepingsavonden. Hierbij kan het team en de ouders aansluiten van de Villa, IKC en basisschool. Elke keer wordt er een bepaald thema aangeboord, zoals 'de volwassene als begeleider' of 'kinderen bevragen'. De verdiepingsavonden worden voorbereid en geleid door de pedagogen van de Buitenkans. Begeleiders en ouders van de hele Buitenkans kunnen hierin samen deelnemen, om zo de verbinding op te zoeken.

100 talen van volwassenen

Binnen en rondom de Buitenkans hebben de volwassenen met elkaar meer dan 100 talen in huis. We geven hier de ruimte aan in avonden waarin de 100 talen van volwassenen centraal staan. De

onderwerpen kunnen uiteenlopend zijn, bijvoorbeeld een diëtist die iets vertelt over gezonde voeding, een timmerman die een workshop houtbewerking geeft, iemand met een hobby als tuinieren die een zaadjes uitwisselavond organiseert, of iemand die een vaardigheid wil delen als hoe naai ik een knoop aan een shirt of hoe hang ik een lamp op, bedenk het maar! Deze '100 talen van volwassenen' avonden zijn voor en door volwassenen rondom de Buitenkans.

Brainstorm avonden

Met de start van de school zijn we samen met ouders gestart met brainstorm avonden. Op deze brainstorm avonden kijken we samen naar 'hoe wel'. Samen met ouders en medewerkers wordt er gebrainstormd over een bepaald onderwerp binnen de Buitenkans.

Mooi maken van de school, ontmoeten

Een paar keer per jaar organiseren we de 'ontmoeten en de school mooi maken' klus dag. Ouders kunnen participeren in het mooi maken, schoonmaken en klussen in en om de Buitenkans. Daarnaast is er ruimte voor contact en verbinding.

Midzomer/midwinter buffet:

Twee keer per jaar organiseren wij een midzomer-/midwinter buffet. Ouders worden hiervoor uitgenodigd. Kinderen doen actief mee door middel van het opvoeren van stukjes of het maken van hapjes.

Ouderavonden

Twee keer per jaar organiseren we ouderavonden. Dit zijn ouderavonden die worden georganiseerd vanuit school, om alle ouders te bereiken (en niet alleen de ouders die ook verlengde schooldag afnemen). Gezien het om dezelfde kinderen en ouders en dezelfde begeleiders gaat, zijn deze avonden belangrijk in de ouderbetrokkenheid. De begeleiders vertellen over de groep/het dagritme/ wat er de afgelopen tijd speelde op de groep. Ouders krijgen de gelegenheid om vragen te stellen en de portfolio's te bekijken. Ook is er de gelegenheid voor ouders om elkaar te leren kennen

Werkgroepen

Ouders kunnen aansluiten bij specifieke werkgroepen, zoals tuin, dieren, moestuin, schoolplein, voeding, marketing en communicatie, voorlezen en verkeer. Ouders kunnen vanuit hun eigen talent aan een werkgroep deelnemen. Ook kunnen er workshops vanuit de werkgroepen aangeboden worden aan de kinderen.

7. TEAM

Ons team

Ons team is een mix van talenten. Ieder van ons is getraind in het kijken en luisteren naar kinderen. Wat hebben ze nodig, wat vragen ze van ons, wanneer moet ik ingrijpen, hoelang kan ik dit laten gaan? Deze vragen staan centraal in onze werkwijze.

Om kwaliteit en continuïteit binnen de Buitenkans te borgen, wordt er gewerkt met gediplomeerde begeleiding in bezit van de actuele VOG. Er zijn functie- en taakomschrijvingen van diverse functies vastgelegd. De begeleiding is in het bezit van minimaal SPW 3 MBO-diploma.

Al het personeel van de Buitenkans hanteren in principe het Algemeen Beschaafd Nederlands als voertaal. Naast de personen per groep zijn doorgaans verschillende pedagogisch werk- en pedagogiekstagiaires aanwezig binnen, deze zullen zich via de nieuwsbrief voorstellen bij de start van hun stage.

Kinderen onderling, begeleiding onderling, maar ook begeleiding en kinderen spreken elkaar met de voornaam aan. Hierdoor dragen we uit dat we naast de kinderen staan en niet erboven.

Mentor

Nieuwe mentoren introduceren zichzelf bij de kinderen in de groep, stellen zichzelf fysiek voor aan de ouders van hun eigen groep en daarnaast nog digitaal via de nieuwsbrief van Basisschool de Buitenkans voor de gehele Buitenkans. Wanneer er een nieuw kind in de groep komt waarvan de vaste mentor al bekend is, voert de mentor een intake gesprek met het kind (en ouder). Hiervan schrijft de mentor een intake verslag.

Iedere mentor (begeleider) heeft mentorkinderen. De mentor is gekoppeld aan een schoolgroep van maximaal 25 kinderen. Het kind heeft tijdens de VS dus dezelfde mentor als tijdens de schooldag. Dit zorgt voor een soepele doorstroom naar de VS, veiligheid, een vast aanspreekpunt en één verantwoordelijke begeleider die ervoor zorgt dat alles rondom dit kind goed geregeld is.

De mentor zal zich richten op onder andere het welbevinden en betrokkenheid van de kinderen in de groep. De mentor observeert continu het welbevinden en de betrokkenheid van de kinderen. Jaarlijks rond de verjaardag van het kind wordt er een verslag gemaakt over het welbevinden en de betrokkenheid. Dit geeft een beeld van de ontwikkeling, interesses, voorkeuren en hoe het met het kind gaat. Het verslag wordt door het kind gelezen, voorgelezen of doorgenomen, komt in het portfolio en wordt in Spectrovita gezet. Via dit verslag bieden we ouders de mogelijkheid een gesprek in te plannen met de mentor wanneer hier behoefte aan is. We willen de kinderen zo goed mogelijk in beeld hebben. Foto's maken en daarbij beschrijven wat we gezien hebben; oftewel pedagogisch documenteren, helpt ons om echt te kijken naar de kinderen. Onderzoeken, observeren en bevragen welke behoeften en onderzoeksvragen ieder kind heeft om daarop in te kunnen spelen. Hiermee volgen we de kinderen structureel in hun ontwikkeling.

Wanneer een kind aanvullende ondersteuning nodig lijkt te hebben, kan de IB'er laagdrempelig uitgenodigd worden om mee te kijken. Ouders worden hiervan tijdens de overdracht op de hoogte gesteld en wanneer dat wenselijk is, uitgenodigd voor een gesprek om samen te bespreken wat het kind nodig heeft en eventuele mogelijkheden voor extra ondersteuning wordt hier besproken.

De route van deze aanvullende ondersteuning ligt niet vast. Er wordt per kind en per situatie samen met de ouders ingeschat wat de beste route zal zijn. Op deze manier werken we kindgericht en vanuit de pedagogische driehoek.

De mentor is bijvoorbeeld verantwoordelijk voor de verjaardag van het kind, samen de traktatie bedenken en maken en een verjaardagposter voor op de deur.

Voor vragen of bespreekpunten over het welbevinden van het kind, kunnen de ouders als eerste aanspreekpunt naar de mentor. Als die niet aanwezig is, is de leerkracht ook aanwezig. Die zal dit doorgeven aan de mentor.

We maken gebruik van hetzelfde kind volgsysteem als Basisschool de Buitenkans en het kindercentrum van Villa de Buitenkans, voor een mooie doorgaande ontwikkelingslijn, namelijk Spectrovita. Het doel van Spectrovita is het volgen van de ontwikkeling.

Ouders/verzorgers krijgen de inloggegevens per kind om ook thuis inzicht te krijgen in de ontwikkeling van je kind. De leerdoelen worden door de leerkracht van de groep bijgehouden.

De mentor kan aangeven bij de leerkracht wat er is opgevallen en geobserveerd met betrekking tot de leerdoelen. Er wordt bewust gekeken naar eigen ontwikkeling en hechten geen waarde aan het vergelijken van kinderen onderling.

Onder het kopje 'Dagverslag' worden belangrijke verslagen over het kind geplaatst.

Denk hierbij aan het intakeverslag, welbevinden en betrokkenheid verslag, leerdoelen die zijn behaald en eventuele gespreksverslagen. Daarnaast kan het incidenteel aangevuld worden met documentatie die extra inzicht geeft in de ontwikkeling van het kind. Meer informatie over onder andere documentatie is te vinden in het schoolplan van basisschool de Buitenkans.

Dagelijkse taken van de mentor zijn onder ander het begeleiden van de kinderen op pedagogisch niveau (hoe ga je met elkaar om, hoe vraag je hulp aan elkaar, etc.), elke week een klein gesprekje met elk mentorkind en dit noteren, observaties, ondersteuning tijdens het werken aan vaardigheden of de projecten (verdiepende vragen stellen en de kinderen uitdagen tot het maken van keuzes, aanreiken van materialen, etc.), mede zorg voor een uitdagende leeromgeving en materiaal, workshops geven in de middag en tijdens de VS, documentatie aan de muren en in Spectrovita, etc.

Pedagogische coaching / IB

De pedagogisch coach werkt gekoppeld aan de locatie IKC de Buitenkans, zowel voor de VS als de peutergroep. In het opleidingsplan is de inzet van de pedagogisch coach beschreven. De pedagogisch coach coacht gevraagd en ongevraagd begeleiders bij het uitvoeren van het pedagogisch beleid en werkt waar nodig in de uitvoering mee ten behoeve van coaching en intervisie van begeleiders. De pedagogisch coach voert jaarlijks met iedere medewerker één coachgesprek.

De pedagoog signaleert ontwikkelingen, knelpunten en verbetermogelijkheden op de groepen ten aanzien van het pedagogisch beleid en doet op basis hiervan aanpassingen wat betreft de beleidsvorming. De pedagoog kent de visie en draagt deze uit in woord en gedrag. De pedagoog bewaakt het kwaliteitsniveau van het pedagogisch beleid en evalueert hiertoe activiteiten die in het kader van het pedagogisch beleid worden uitgevoerd.

De IB'er ondersteunt de mentoren in het maken van een plan voor het begeleiden van de kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte.

Kunstenaar

De rol van de kunstenaar (atelierista) binnen de pedagogiek van Reggio Emilia speelt zich voornamelijk af in het atelier. Hier begeleidt de kunstenaar kinderen bij het onder de knie krijgen van vaardigheden tijdens het verbeelden van ideeën en gedachten en het verkennen van materialen om dit te verwezenlijken.

Daarnaast biedt hij of zij inspirerende ondersteuning bij gekozen onderzoeksonderwerpen door middel van inspirerend (beeld)materiaal.

Beroepskrachten in opleiding, stagiaires en vrijwilligers

Naast gediplomeerde begeleiding, wordt er binnen de Buitenkans waar mogelijk ook gewerkt met beroepskrachten in opleiding, stagiaires en/of vrijwilligers. Vrijwilligers zullen altijd boventallig aanwezig zijn. Indien we begeleiders inhuren voor tijdelijke begeleiding in de vorm van een workshop en deze vallen hierdoor of door hun eigen diploma niet onder de CAO Kinderopvang, dan worden zij ook als boventallig gezien.

We werken met beroepskrachten in opleiding die hun opleiding volgen via de beroep begeleidende leerweg (BBL) en met stagiaires die de opleiding volgen via de beroep opleidende leerweg (BOL).

Alle beroepskrachten in opleiding en stagiaires krijgen bij start van hun stage het document 'stagemap' gemaild. Hierin staat onder andere per niveau beschreven welke taken en verantwoordelijkheden de stagiaires hebben.

Stagiaires (BOL) worden meestal boventallig ingezet. Wanneer een stagiaire (BOL) formatief wordt ingezet dan is dit altijd naast een gediplomeerd medewerker, op locatie is op elk moment van de dag minimaal twee-derde aandeel gediplomeerde pedagogisch medewerkers aanwezig. De formatieve inzet van stagiaires (BOL) kan alleen mits de opleiding (na afronding) bevoegdheid geeft tot het werken als pedagogisch medewerker en vanaf het tweede leerjaar van de stagiaire. Een stagiaire (BOL) wordt alleen ingezet in geval van ziekte van een pedagogisch medewerker of tijdens schoolvakanties van de stagiaire. De stagiaire mag alleen tijdens de pauzes alleen op de groep staan.

Afhankelijk van de competenties van de beroepskracht in opleiding (BBL) is de formatieve inzetbaarheid oplopend van 0 tot 100% in de eerste twee fasen van de opleiding en in de derde fase (in ieder geval het laatste jaar van de opleiding) is de inzetbaarheid 100%.

De beroepskracht in opleiding krijgt naarmate de opleiding vordert steeds meer verantwoordelijkheden. Hoe deze fases verlopen wordt vastgesteld en schriftelijk vastgelegd door de werkgever op basis van informatie van de opleidings- en praktijkbegeleider en de voortgang van de beroepskracht tijdens de opleiding. Iedere wijziging in de mate van inzetbaarheid moet opnieuw worden vastgesteld, op basis van toetsbare informatie vanuit de opleiding en de praktijk. Een formatieve inzet van 50% kan bijvoorbeeld zijn dat de beroepskracht in opleiding de helft van uren van de beroepspraktijkvorming als beroepskracht wordt gezet, of de beroepskracht wordt volledig ingezet op de helft van het aantal kinderen behorende bij de leeftijdsgroep.

Iedere formatief ingezette beroepskracht beschikt over een arbeidsovereenkomst en een VOG waarmee het is geregistreerd in het personenregister.

Professionele beroepshouding

Onze begeleiders beschikken allemaal over een passende beroepskwalificatie, minimaal mbo-niveau 3, bij voorkeur HBO. Daarnaast is er ieder moment van de dag een begeleider aanwezig met een EHBO- en BHV diploma.

Naast deze verplichte cursussen en studiedagen stimuleren wij onze begeleiders om regelmatig deel te nemen aan werk gerichte cursussen in het kader van deskundigheidsbevordering. De pedagogisch coach, pedagoog, IB'er en kunstenaar coachen het team om regelmatig basis om de pedagogische kwaliteit en de uitvoering van het pedagogisch beleid en andere protocollen en beleidsstukken hoog te houden. In het opleidingsplan is de permanente educatie van de begeleiders uitgewerkt.

Maandelijks is er een teamoverleg gepland waar de werkwijze en samenwerking onderdeel van gesprek zijn.

Een van de documenten die wij beschouwen als professionele handelingsrichtlijn voor onze begeleiders is de 'Beroepscode Kinderopvang'. Deze beroepscode maakt duidelijk wat van onze begeleiders verwacht kan worden op het gebied van ethische en praktische normen. De code heeft als doel de kwaliteit van de beroepsuitoefening te bewaken en te vergroten. Je kunt hierbij denken aan: privacy, verantwoordelijkheden, communicatie, privé versus werk, registratie, bevoegdheden.

Externe contacten

Overleg met derden

Aangezien we uitgaan van een totaal en volledig geïntegreerde samenwerking tussen school en VS, is er nauw contact tussen de schooldag en de VS. Contact met derden zal dan niet alleen vanuit de VS zijn, maar ook vanuit school, dit is dezelfde lijn. Hierbij wordt gewerkt vanuit het leerlingondersteuningsplan van Basisschool de Buitenkans.

De route van deze aanvullende ondersteuning ligt niet vast. Er wordt per kind en per situatie samen met de ouders ingeschat wat de beste route zal zijn. Op deze manier werken we kindgericht en vanuit de pedagogische driehoek.

In ons werk maken wij gebruik van diensten van externe deskundigen.

Bij voorbeeld het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG), een wijkverpleegkundige, een GGD-arts, een pedagoog en/of een vertrouwensarts van het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling. Wij werken, waar mogelijk, samen met andere organisaties op het gebied van jeugd, onderwijs, welzijn en gezondheid. Ons centrale doel is altijd het belang van het kind en de kwaliteit van dienstverlening. Onze algemene richtlijn is dat wij geen persoonlijke informatie over kinderen en ouders verstrekken aan derden. VS de Buitenkans heeft als kinderopvangorganisatie echter wel een signalerende functie. Het kan voor komen dat wij reden tot bezorgdheid zien met betrekking tot de ontwikkeling van je kind en hierover van gedachten willen wisselen met een van bovengenoemde deskundigen. Dit gebeurt anoniem en dus zonder vermelding van naam, adres of woonplaats van het kind. Blijkt onze bezorgdheid met betrekking tot de ontwikkeling van het kind gegrond, dan wordt er een afspraak gemaakt met de ouders om de bevindingen met elkaar te delen. We denken graag mee met ouders wat passende hulp of ondersteuning zou kunnen zijn. Het inschakelen van concrete hulp en/of ondersteuning door externe partijen is en blijft zaak van ouders. Vanuit de betrokkenheid

rondom de opvoeding van het kind, worden we graag betrokken en op de hoogte gebracht. We hechten veel waarde aan de pedagogische driehoek.

Verwijsindex

We zijn aangesloten bij de 'verwijsindex'. De verwijsindex is een digitaal contactsysteem. Daarin geven begeleiders, leerkrachten, thuishulpen, begeleiders en hulpverleners hun betrokkenheid bij een jeugdige (0-23 jaar) aan, waar zorgen zijn of een extra ondersteuningsbehoefte is. De ouder(s) wordt hiervan op de hoogte gesteld. Alleen professionele ondersteuners hebben toegang tot de verwijsindex. Als twee of meer professionals hun betrokkenheid aangeven is er sprake van een match. Een match houdt in: bij dit kind zijn verschillende ondersteuners betrokken. Die ondersteuners krijgen elkaars contactgegevens en kunnen contact met elkaar opnemen. De bedoeling is dat ze de ondersteuning afstemmen en dat een van hen het voortouw neemt. Het idee achter de verwijsindex is: één kind, één gezin, één plan. In Fryslân heet de verwijsindex ViF ZiZeO: Verwijsindex Fryslân, Zicht op Zorg en Onderwijs.

Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Per 1 juli 2013 geldt er een verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Wij werken met het protocol 'kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag'. De meldcode inclusief afwegingskader, de meldplicht en hoe om te gaan met seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling. Hierin staat beschreven wat een begeleider moet doen wanneer zij vermoedt dat een kind met huiselijk geweld of mishandeling te maken heeft. De IB'er is de aandachtsfunctionaris kindermishandeling.